

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»
КАФЕДРА МІЖНАРОДНОГО ТА ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПРАВА



Всеукраїнська наукова студентська конференція
«Міжнародне право в період
турбулентності міжнародних відносин»

25 жовтня 2024

м. Одеса

Друкується за наказом ректора Національного університету
«Одеська юридична академія» Олега ТОДОЩАКА
(наказ № 3178-44 від 08.10.2024 р.)

Відповідальний редактор

Аракелян Мінас Рамзесович – проректор з наукової роботи Національного університету «Одеська юридична академія», доктор юридичних наук, професор кафедри міжнародного та європейського права, Заслужений юрист України.

Укладачі:

Бехруз Хашаматула Набійович – доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри міжнародного та європейського права.

Бугаєць Альона Сергіївна – асистент кафедри міжнародного та європейського права.

Гриб Анна Миколаївна – кандидат юридичних наук, доцент кафедри міжнародного та європейського права.

Дронов Владислав Юрійович – кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри міжнародного та європейського права.

Форманюк Вікторія Василівна – кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри міжнародного та європейського права.

Слісаренко Анастасія Олександрівна – здобувачка вищої освіти 4 курсу факультету судового та міжнародного права.

Матеріали видано в авторській редакції. Повну відповідальність за достовірність та якість поданого матеріалу несуть учасники конференції, їх наукові керівники, які рекомендували матеріали до друку.

Адреса редколегії:

Національний університет «Одеська юридична академія», кафедра міжнародного та європейського права, м. Одеса, 65009, вул. Фонтанська дорога, 23. Тел. +38(048)719 8685

«Міжнародне право в період турбулентності міжнародних відносин» : студентська науково-практична конференція, 25 жовтня 2024 р., м. Одеса: збірник матеріалів конференції. Одеса. 2024. 489 с.

© НУ «Одеська юридична академія», 2024

© Кафедра міжнародного та європейського права НУ «ОЮА»

Яценко Надія Іванівна та Журавель Ірина Анатоліївна
здобувачки вищої освіти 4-го курсу
факультету судового та міжнародного права
Національного університету «Одеська юридична академія»

ВПЛИВ BREXIT НА ЄВРОПЕЙСЬКЕ ПРАВО ТА ІНТЕГРАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ

Brexit, що формалізувався 31 січня 2020 року після кількох років складних переговорів між СК та ЄС, став одним з наймасштабніших викликів для європейської інтеграції з часів заснування ЄС. Від моменту свого утворення ЄС постійно розширювався, і процес інтеграції здавався незворотнім. Проте рішення Сполученого Королівства вийти з ЄС через референдум 2016 року поставило під сумнів концепцію безперервної інтеграції та стабільності Союзу.

Важливим аспектом Brexit є його вплив на правову систему ЄС, оскільки правові механізми, що регулюють відносини між державами-членами ЄС та його інституціями, зіткнулися з потребою адаптації до нових реалій. Крім того, Brexit викликав нові виклики для процесу інтеграції всередині ЄС, зокрема для подальшого розвитку спільних політик у сферах економіки, безпеки та зовнішньої політики.

Одним з ключових елементів правової системи ЄС є Суд Європейського Союзу, який контролює виконання та застосування законодавства Союзу. Після Brexit Сполучене Королівство більше не підпадає під юрисдикцію Суду ЄС, що стало важливим правовим наслідком виходу. Це означає, що СК більше не зобов'язане дотримуватися рішень Суду ЄС і його законодавчих вимог.

Цей факт поставив питання про правове регулювання взаємодії між СК та ЄС, особливо в контексті транскордонної торгівлі, економічних відносин та захисту прав громадян ЄС, які проживають у СК, та британських громадян, які залишаються на території ЄС. Угоди, укладені між ЄС та СК, містять положення,

що регулюють ці питання, але вони не забезпечують повної аналогії з правовими інструментами, доступними для держав-членів ЄС [2].

До моменту виходу Сполучене Королівство використовувало велику частину законодавства ЄС, яке було інтегроване в британське національне право. Після Brexit, з метою збереження правової стабільності, СК зберегло частину законодавства ЄС через Акт про вихід з Європейського Союзу 2018 року, проте воно отримало можливість поступово змінювати або скасовувати ці норми. Це створює потенціал для розбіжностей у правовому регулюванні між СК та ЄС, особливо в таких важливих сферах, як торгівля, стандарти на продукцію, захист довкілля та трудові права.

Одним з важливих викликів для ЄС після Brexit стало питання збереження політичної та економічної єдності серед інших держав-членів. Brexit посилив євроскептичні настрої у деяких країнах ЄС, що підвищило ризики для майбутніх інтеграційних процесів. Водночас, вихід СК з ЄС надав можливість іншим державам-членам посилити свої позиції у внутрішньоєвропейських дискусіях.

Економічно Brexit вплинув на європейський ринок через необхідність перегляду торговельних угод між ЄС та СК. Втрата одного з найбільших членів ЄС також вплинула на бюджети Союзу та змусила перерозподіляти фінансові ресурси між іншими державами-членами.

Одним із найважливіших наслідків Brexit стало стимулювання реформ всередині ЄС. Деякі держави-члени ЄС побачили в цьому можливість для поглиблення інтеграції у певних сферах, таких як спільна безпекова та оборонна політика, фінансова інтеграція та боротьба з кліматичними змінами. Наприклад, зменшення впливу СК, яке традиційно виступало проти надмірної інтеграції, дозволило Франції та Німеччині активніше просувати ідеї поглиблення політичної та економічної співпраці [1].

Водночас, Brexit відкрив питання реформування інституцій ЄС, зокрема механізмів прийняття рішень та забезпечення демократичної легітимності Союзу.

Вихід Великобританії з Європейського Союзу має низку наслідків, які науковці та практики поділяють на кілька важливих аспектів:

– По-перше, це вимога змін у виробничих процесах, оскільки раніше Великобританія та Європейський Союз діяли в рамках спільної економічної політики. Вихід із ЄС призвів до скасування преференційних умов торгівлі та інвестицій. Це означає, що продукція, яка раніше мала вигідні умови для обігу між партнерами, стає дорожчою і втрачає конкурентні переваги порівняно з аналогами на світовому ринку. Великобританія повинна самостійно відновлювати торговельні відносини з країнами-членами ЄС, щоб підтримати економічну стабільність держави [1].

– По-друге, порушується соціальна та політична стабільність у країні. Виникають напруження всередині держави, переорієнтація на нові ринки та проблемні відносини з країнами ЄС.

Проте, окрім негативних наслідків дезінтеграції, науковці також вказують на позитивні аспекти Brexit, зокрема: можливість самостійного вибору політики. Членство в ЄС часто вимагало від країн-членів поступатися своїми національними інтересами. Великобританія, однак, завжди зберігала певну дистанцію від деяких інтеграційних сфер, надаючи перевагу власним інтересам. Королівство, наприклад, відмовилося від спільної європейської валюти, Шенгенської зони, а також від тісної співпраці в галузях правосуддя та внутрішніх справ. Таким чином, вихід з ЄС забезпечує свободу від колективних зобов'язань і дозволяє Великобританії захищати власні національні інтереси [3].

Отже, Brexit став викликом для європейського права та інтеграційних процесів, але водночас відкрив нові можливості для реформування ЄС. Вихід Сполученого Королівства з ЄС порушив важливі питання щодо майбутнього розвитку правової системи ЄС, а також політичної та економічної єдності Союзу. Незважаючи на негативні наслідки Brexit, ЄС продовжує розвиватися та реформуватися, зосереджуючись на нових викликах і можливостях, що постали після виходу СК.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Kybich, Y. (2019). Особливості британського підходу до процесу європейської інтеграції. *Історико-політичні проблеми сучасного світу*, (40), 58–66. URL: <https://doi.org/10.31861/mhpi2019.40.58-66>.
2. Супрунова, І., Бойчук Д. Наслідки Brexit для Європейського Союзу та Великої Британії. *Молодий вчений*. 2019, 11 (75). С. 63-65. URL: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2019-11-75-15>
3. Шаров. О. Brexit: «плюси» та «мінуси» для глобальної геоекономіки, 2019. URL: https://niss.gov.ua/sites/default/files/2019-10/tezi_sharov-o.m.pdf

Ключові слова: *Brexit, ЄС, інтеграція, Суд ЄС, Шенгенська зона.*

Науковий керівник: *доктор юридичних наук, професор, професор кафедри міжнародного та європейського права Національного університету «Одеська юридична академія» Сурілова Олена Олексіївна.*

КОНСТИТУЦІЙНІ ЦІННОСТІ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ: ПРОБЛЕМИ ВТІЛЕННЯ В УКРАЇНІ.....	506
Щур Ірина Олексіївна	
МІСЦЕ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ КОНВЕНЦІЇ ПРАВ ЛЮДИНИ У ПРАВОПОРЯДКУ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ.....	512
Яценко Надія Іванівна та Журавель Ірина Анатоліївна	
ВПЛИВ BREXIT НА ЄВРОПЕЙСЬКЕ ПРАВО ТА ІНТЕГРАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ.....	515